

ČESKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavního soudu

Jm é n e m r e p u b l i k y

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Davida Uhlíře, soudce zpravodaje Pavla Rychetského a soudce Tomáše Lichovníka o ústavní stížnosti **O. S.**, občana Ruské federace, zastoupeného Mgr. Viktorem Rytikovem, advokátem, sídlem náměstí Míru 341/15, Praha 2 – Vinohrady, proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. března 2022 sp. zn. 14 To 9/2022 a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. ledna 2022 sp. zn. Nt 408/2021, za účasti **Vrchního soudu v Praze** a **Městského soudu v Praze**, jako účastníků řízení, a **Městského státního zastupitelství v Praze**, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

I. Usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 2. března 2022 sp. zn. 14 To 9/2022 bylo porušeno základní právo stěžovatele na soudní ochranu zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, která neměla být poskytnuta před možným porušením základního práva stěžovatele nebýt mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu zaručeného v čl. 7 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

II. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. března 2022 sp. zn. 14 To 9/2022 se ruší.

III. Ve zbývajících částech se ústavní stížnost odmítá.

O d ů v o d n ě n í:

I.

Vymezení věci

1. Ústavní stížností, jež byla Ústavnímu soudu doručena dne 5. 5. 2022, navrhl stěžovatel zrušení v záhlaví uvedených usnesení z důvodu tvrzeného porušení jeho základních práv zaručených v čl. 2 odst. 2, čl. 7 odst. 2, čl. 36 odst. 1 a 2 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), čl. 6 odst. 1 a čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 3 Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestání, publikované jako vyhláška ministra zahraničních věcí č. 143/1988 Sb. Současně podal návrh, aby Ústavní soud po dobu řízení o ústavní stížnosti odložil vykonatelnost napadených usnesení.

II.

Shrnutí řízení před obecnými soudy

2. Výrokem A. usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 13. 1. 2022 č. j. Nt 408/2021-832 bylo podle § 95 odst. 1 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, rozhodnuto, že je přípustné vydání stěžovatele k trestnímu stíhání do Ruské federace na základě zatýkácího rozkazu vydaného Tverským okresním soudem v Moskvě, bez uvedeného čísla, ze dne 22. 1. 2019 pro trestný čin podvodu podle čl. 159 odst. 4 trestního zákoníku Ruské federace. Trestného jednání se měl stěžovatel dopustit v období od 22. 3. 2013 do 25. 9. 2018 v kancelářích skupiny společností T. v Moskvě (na několika adresách specifikovaných ve výroku usnesení) jako člen organizované skupiny, kterou vytvořil V. A. Č. po předchozí dohodě s dalšími osobami včetně stěžovatele (některé osoby nebyly identifikovány) s cílem podvodného získání peněz porušením důvěry lidí. Tato skupina nalákala poškozené osoby na výnosy z transakcí realizovaných elektronicky na Forex trhu s tím, že poškození uzavřeli kontrakt s cizí společností T. D. J. LTD, která však nebyla profesionální obchodní společností na trhu s akciemi a cennými papíry a jednala jménem Forex-dealer v Ruské federaci. Poškození svěřili této společnosti peníze, které následně byly převedeny do elektronických peněženek založených stěžovatelem a dalšími spolupachateli. Veškeré vykazované obchody byly přitom fiktivní a poškození byli informováni o uskutečnění špatné investice a ztrátě financí, čímž stěžovatel a další spolupachatelé způsobili škodu 25 osobám v celkové výši 112 373 294,38 rublů, které využili pro své potřeby. Stěžovatel tak měl obohatit sebe a další členy organizované skupiny lstí a způsobit poškozeným škodu zvláště velkého rozsahu, čímž měl spáchat trestný čin podvodu.

3. O přípustnosti vydání bylo rozhodnuto za současného přijetí záruk uvedených v žádosti Generální prokuratury Ruské federace o vydání stěžovatele ze dne 22. 10. 2021, číslo 81/3-270-19, doručené Ministerstvu spravedlnosti dne 1. 11. 2021, podle nichž:

- žádost o vydání nemá za cíl stíhání stěžovatele z politických důvodů, z důvodů souvisejících s rasou, náboženstvím, národností nebo s politickými názory,
- stěžovateli budou poskytnuty všechny možnosti pro obhajobu, včetně pomoci právníků,
- stěžovatel nebude vystaven mučení, krutému, nelidskému, ponižujícímu zacházení nebo trestání (čl. 3 a 6 Úmluvy, jakož i příslušné úmluvy Organizace spojených národů, Rady Evropy a protokolů k nim),
- stěžovatel nemá imunitu, která by vylučovala jeho trestní stíhání,
- promlčecí lhůta pro trestní stíhání stěžovatele nevypršela,

- stěžovatel nebyl dříve odsouzen nebo zproštěn obvinění za trestný čin, který je základem žádosti o vydání,
- stěžovatel nebude jako občan Ruské federace podle čl. 1 a 61 Ústavy Ruské federace vydán třetímu státu,
- stěžovatel bude podle čl. 14 Evropské úmluvy o vydávání, publikované jako sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 549/1992 Sb., trestně stíhán pouze za trestný čin, pro který se žádá o jeho vydání; po skončení trestního stíhání nebo soudního řízení a v případě odsouzení po výkonu trestu odnětí svobody bude moci opustit území Ruské federace,
- stěžovatel, bude-li vydán do Ruské federace, se bude nacházet ve vězeňské instituci, která zohledňuje standardy stanovené v Úmluvě,
- zaměstnanci Velvyslanectví České republiky v Ruské federaci budou mít možnost vyžádaného navštěvovat za účelem sledování dodržování záruk poskytnutých ruskou stranou.

4. Výrokem B. usnesení městského soudu bylo podle § 73a odst. 2 písm. b) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“), rozhodnuto, že se nabídka peněžité záruky ve výši 8 000 000 Kč nepřijímá (část I. výroku). Podle § 94 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních za použití § 71a trestního řádu se žádost stěžovatele o propuštění z předběžné vazby na svobodu zamítá. Podle § 73 odst. 1 písm. a) trestního řádu *a contrario* se předběžná vazba nenahrazuje zárukou manželky stěžovatele. Podle § 73 odst. 1 písm. b) trestního řádu se písemný slib stěžovatele nepřijímá. Podle § 73 odst. 1 písm. c) trestního řádu *a contrario* se předběžná vazba nenahrazuje dohledem probačního úředníka. Podle § 73 odst. 4 trestního řádu se zamítá návrh vyžádaného na nahrazení vazby uložením omezení spočívajícím v zákazu vycestování do zahraničí (část II. výroku).

5. Městský soud konstatoval, že trestná činnost, které se měl stěžovatel dopustit, podléhá vydání ve smyslu § 90 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Z předložených materiálů ruské strany je dostatečně zřejmé, že skutek, pro který je trestní stíhání stěžovatele vedeno, byl spáchán, a nese znaky trestné činnosti. Zároveň je dáno důvodné podezření, že se jí dopustil stěžovatel, což je pro potřeby vydávacího řízení důkazně podloženo. Nejde o trestní řízení, které by bylo vykonstruováno nebo by bylo dílem libovůle. Nebyly zjištěny žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly závěru, že v daném případě jde o splnění zákonných podmínek pro nepřipustnost vydání podle § 91 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Stěžovatel většinu svého života prožil na území Ruské federace a zná tamní poměry. Jeho pouhá snaha nepodrobit se v Ruské federaci probíhajícímu trestnímu stíhání nemůže být důvodem pro nevydání. Ve vztahu k námitkám stěžovatele, že nebude mít zajištěn řádný proces, městský soud zdůraznil, že Ruská federace již tím, že je členským státem Rady Evropy a Organizace spojených národů a signatářem úmluv, které se týkají ochrany lidských práv, zaručuje respekt k lidským právům. Zavazuje se totiž podrobit se a v praxi se také podrobuje konkrétním procesům a mechanismům daným uvedenými úmluvami, včetně řízení před Evropským soudem pro lidská práva. Lze tudíž opodstatněně očekávat určitý standard v dodržování lidských práv a jejich respektování, včetně pravidel spravedlivého procesu v trestním řízení a akceptovatelného režimu zacházení s uvězněnými. To platí tím spíše, že orgány Ruské federace poskytly konkrétní záruky, které se vztahují přímo k osobě stěžovatele a jejichž dodržování mohou pracovníci diplomatických služeb České republiky kontrolovat. Nebyly zjištěny žádné skutečnosti, které by zpochybňovaly

opravdovost a věrohodnost poskytnutých záruk ze strany Generální prokuratury Ruské federace.

6. Usnesením Vrchního soudu v Praze (dále jen „vrchní soud“) ze dne 2. 3. 2022 sp. zn. 14 To 9/2022 byla podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu zamítnuta stížnost stěžovatele proti výše uvedenému usnesení městského soudu. Vrchní soud neshledal žádné procesní pochybení městského soudu, které by mělo za následek porušení práva stěžovatele na obhajobu. Extradiční dokumenty vypovídají o zachování obecně přijímaných standardů trestního řízení ve fázi vyšetřování. Nic nenasvědčuje tomu, že by vyšetřování vedené proti stěžovateli mělo takové vady, které by bylo možno považovat za natolik podstatné, že by umožňovaly vyvodit závěry o existenci významného rizika porušení jeho práv jako obviněného a opodstatněných obav týkajících se spravedlnosti dalšího možného procesu v Ruské federaci. Vrchní soud se zabýval tvrzeními stěžovatele, že na něj vyšetřovatelé vyvíjeli nátlak v době, kdy mělo být ruskými orgány vedeno trestní řízení pouze vůči jeho strýci, a že stíhání stěžovatele bylo ruskými orgány zahájeno až po smrti jeho strýce, což představovalo vyústění předchozího nátlaku a vyhrůžek vůči němu. Podle vrchního soudu ale stěžovatel tato tvrzení neprokázal, případně se tato tvrzení s ohledem na obsah extradičních materiálů a jednotlivých výpovědí stěžovatele jevila nevěrohodná či rozporná.

7. Již městský soud měl k dispozici dostatečné podklady, včetně důkazů navržených obhajobou, pro posouzení otázky stavu dodržování lidských práv ve sledované oblasti, tj. v oblasti justice a vězeňství, a tím i pro posouzení rizika porušení práv stěžovatele v dožadujícím státu v případě jeho vydání. Vrchní soud na základě dokumentů vypovídajících o poměrech v Ruské federaci uznal, že dodržování práva na spravedlivý proces vykazuje přetrvávající závažné nedostatky a závažné nedostatky se týkají také podmínek v ruských věznicích a vazebních věznicích, podle judikatury Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva však tento stav není natolik závažný, že by vyžadoval úplný zákaz vydávání do Ruské federace. Vždy závisí na konkrétních zjištěních v dané věci. Pokud jde o rizika porušení čl. 3 a 6 Úmluvy, z extradičních materiálů nevyplývají žádné skutečnosti, které by vypovídaly o tom, že příslušné ruské orgány v trestním řízení vedeném proti stěžovateli postupovaly neobjektivně, resp. zaujatě, nebo že dosavadní řízení vykazovalo takové nestandardnosti, které by opodstatňovaly obavu z reálného nebezpečí, že stěžovateli bude po jeho vydání flagrantním způsobem odepřena spravedlnost. Není důvod se domnívat, že stěžovatel bude po případném vydání v Ruské federaci vystaven mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení, jako prostředku k vynucení doznání. Nebyl zjištěn (a stěžovatel jej ani netvrdil) politický či jiný podobný zájem na jeho stíhání. Dosavadní průběh trestního řízení nasvědčuje pouze legitimnímu zájmu na odhalení trestného činu, jeho objasnění a zjištění jeho pachatelů. Námitky stěžovatele brojící proti správnosti závěru o neexistenci důvodů bránících jeho vydání podle § 91 odst. 1 písm. o) a p) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních nejsou podle vrchního soudu důvodné.

8. Na těchto závěrech neshledal vrchní soud důvod nic měnit ani s ohledem na současnou ozbrojenou agresi Ruské federace vůči Ukrajině, která začala dne 24. 2. 2022. Tato agrese byla důvodem, pro který Výbor ministrů Rady Evropy s okamžitou platností dne 25. 2. 2022 v souladu se statutem Rady Evropy pozastavil Ruské federaci její právo na zastoupení ve Výboru ministrů a Parlamentním shromáždění. Vrchní soud nicméně dodal, že Ruská federace zůstává členem Rady Evropy a stranou jejích úmluv, včetně Úmluvy.

Členem Evropského soudu pro lidská práva zůstává soudce za Ruskou federaci a tento soud bude nadále rozhodovat o stížnostech proti Ruské federaci. Uvedené pozastavení je dočasným, a nikoli konečným opatřením, přičemž argumentace hrozbou reálného vyloučení Ruské federace z Rady Evropy je zatím předčasná a nelze z ní vycházet. Na věc stěžovatele téměř nijak nedopadá ani změna Ústavy Ruské federace, která umožňuje v rozporu s pravidly Úmluvy rozhodnout Ústavnímu soudu Ruské federace o odmítnutí výkonu rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva.

9. Vrchní soud se ztotožnil s postupem městského soudu, který rozhodl o přípustnosti vydání při současném přijetí záruk a ujištění, které poskytla pro případ jeho vydání Generální prokuratura Ruské federace. Přijetí záruk bylo nepochybně v zájmu posílení ochrany práv vyžádaného v trestním řízení vedeném v Ruské federaci a při případném výkonu trestu odnětí svobody. Tyto záruky jsou z hlediska svého obsahu dostatečně konkrétní a nepochybně umožňují eliminaci určitého rizika porušování základních práv vyžádaného. Pominout nelze, že ujištění byla poskytnuta Generální prokuraturou Ruské federace, která v tamním systému dohlíží nad činností všech prokurátorů, kteří pak zastupují veřejnou žalobu před soudy. Orgány veřejné žaloby plní také dozorovou roli ve vztahu k právům vězňů a mají právo bez omezení navštěvovat věznice a dohlížet nad místy vazby. Vůči námitkám zpochybňujícím věrohodnost poskytnutých záruk vrchní soud poukázal na zprávu zastupitelského úřadu v Moskvě z roku 2016, v níž bylo konstatováno, že poznatky s dodržováním poskytnutých záruk a ujištění ze strany Generální prokuratury Ruské federace jsou u České republiky i dalších zemí výlučně pozitivní. Ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí ze dne 18. 3. 2021, o jehož vyjádření ohledně dodržování záruk poskytnutých ruskou stranou vrchní soud požádal v souvislosti s rozhodováním o extradici jiného ruského občana do Ruské federace, vyplynulo, že negativní poznatky o dodržování záruk v obdobných případech vydání zjištěny nebyly. Rovněž ve zprávě téhož ministerstva ze dne 23. 2. 2022, kterou vrchnímu soudu zaslalo na vědomí Ministerstvo spravedlnosti, se konstatuje, že do dne podání zprávy nejsou konkrétní poznatky, že by ruská strana nedodržovala diplomatická ujištění. Poskytnuté záruky lze tedy zásadně považovat za důvěryhodné a spolehlivé.

10. Zpochybnění spolehlivosti poskytnutých záruk ze strany obhajoby stěžovatele poukazem na aktuální situaci, tj. vojenskou agresi Ruské federace na území Ukrajiny a s tím spojený postup vůči Ruské federaci na mezinárodním poli, vrchní soud nepovažoval za opodstatněné. Vojenská agrese vůči Ukrajině a vnitrostátní situace, tj. činnost vnitrostátních orgánů činných v trestním řízení, jsou dvě zcela odlišné věci a zatím není důvodu se domnívat, že by uvedená agrese měla ovlivnit dodržování závazků o lidských právech a základních svobodách v běžných trestních řízeních. K pochybnostem vyplývajícím z omezení činnosti zastupitelských úřadů České republiky v Ruské federaci vrchní soud odkázal na zmíněnou zprávu Ministerstva zahraničních věcí ze dne 23. 2. 2022, podle níž zastupitelský úřad v Moskvě pracuje v minimálním obsazení, nemá kapacitu vysílat pracovníky do vězeňských zařízení, která jsou rozmístěna po území celé Ruské federace, a tudíž nelze zajistit reálný monitoring plnění poskytnutých diplomatických ujištění silami diplomatického personálu zastupitelského úřadu. Přesto se podle Ministerstva zahraničních věcí nelze domnívat, že u stěžovatele bude mít tento nedostatek reálné možnosti kontroly dodržování záruk za následek jejich nedodržení, a to právě s ohledem na to, že dlouhodobě (od roku 2016) nebylo žádné nedodržení záruk zjištěno. Vrchní soud zdůraznil, že záruky a ujištění byly příslušným orgánem Ruské federace poskytnuty již v extradiční žádosti.

11. Úmluva o vydávání, na jejímž základě je o vydání vyžádaného rozhodováno, je pro obě smluvní strany stále platná, stále tedy platí závazek z ní plynoucí, tj. vyžadovanou osobu vydat, pokud nejsou dány důvody, které by vydání bránily. Soud v extradičním řízení posuzuje pouze stanovené smluvní podmínky, popř. zákonem stanovené právní podmínky či překážky pro vydání. Ve věci stěžovatele tyto právní podmínky měly být dány. Není zde kolize s některým z mezinárodních závazků České republiky o dodržování lidských práv a základních svobod.

12. I když lze připustit, že by okolnosti týkající se nepřátelského vztahu mezi Ruskou federací a Ukrajinou mohly vést k závěru o nepřipustnosti vydání do jedné z nich, v posuzované věci jde o vydání ruského občana do Ruské federace, která je jeho domovským státem. Nebyl zjištěn žádný důvod, který by mohl přístup orgánů činných v trestním řízení ke stěžovateli s ohledem na předmětný vojenský konflikt ovlivnit. Nelze tedy ani dovozovat, že by se tento nepřátelský vztah spojený s ozbrojeným konfliktem, na rozdíl od občanů jiných států, včetně České republiky, které stojí otevřeně na straně Ukrajiny, mohl trestního řízení vedeného proti stěžovateli bezprostředně dotknout. Válečný konflikt není veden na území Ruské federace, ale na území Ukrajiny, tudíž stěžovatel není vydáván do oblasti válečného konfliktu. Závěrem vrchní soud dodal, že rozhodnutí soudu o přípustnosti vydání neznamená, že se vydání uskuteční. Vydání musí totiž povolit ministr spravedlnosti, který může rozhodnout o nepovolení vydání např. právě s ohledem na důvody politické či na důvody týkající se mezinárodních vztahů.

III.

Argumentace stěžovatele

13. Stěžovatel tvrdí, že ani jeden z pokračujících dílčích útoků trestného činu, pro který je stíhán, nespáchal. Jeho obvinění měly účelově vykonstruovat ruské státní orgány, neboť již nemohly trestně stíhat jeho zesnulého strýce V. A. Č. Obecné soudy měly nedostatečně posoudit, zda u něj nejsou dány zákonné překážky pro vyslovení přípustnosti vydání k trestnímu stíhání, a to zejména ve světle aktuálního dění v Ruské federaci a *de facto* právní izolace, v níž se vlivem posledních událostí tato země ocitla.

14. Po 24. 2. 2022, kdy začala vojenská agrese Ruské federace na území Ukrajiny, sice Ruská federace byla členem Rady Evropy a nadále se na ni vztahovala Úmluva, ve skutečnosti jí však hrozilo vyloučení z této organizace. Dokonce i Ministerstvo zahraničních věcí vydalo varování k cestám na její území a vyzvalo občany České republiky k opuštění země. Upozorňovalo na to, že díky vyhroceným vztahům mezi Ruskou federací a státy Evropské unie a NATO může docházet k omezení činnosti zastupitelských úřadů České republiky v Ruské federaci, a tím i k omezení možnosti poskytovat občanům České republiky na území Ruské federace pomoc a ochranu. Stěžovatel měl proto obavy, že záruky dodržování určitých základních standardů (včetně příslušného procesu), které Ruská federace poskytla, na něm nebudou vykonány ani nebudou pracovníky diplomatických služeb České republiky účinně kontrolovány, resp. toto nebude vůbec objektivně možné. Předmětnou argumentaci ovšem vrchní soud označil jako předčasnou a v podstatě nereálnou s tím, že ve věci stěžovatele neshledal existenci některé z překážek pro vydání podle Evropské úmluvy o vydávání, potažmo podle § 91 odst. 1 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

15. Po přijetí usnesení vrchního soudu se významně změnilы okolnosti. Dne 16. 3. 2022 byla Ruská federace vyloučena z Rady Evropy, což ve svém důsledku znamená její odchod ze všech mechanismů Rady Evropy, včetně Evropského soudu pro lidská práva. Evropský soud pro lidská práva následně zastavil posouzení všech nevyřízených stížností proti Ruské federaci. Česká republika přijala společně s dalšími státy řadu sankcí proti Ruské federaci. Orgány Ruské federace se nicméně nadále dopouštějí potírání mezinárodně zaručených základních práv vlastního obyvatelstva, a to i v reakci na nesouhlas občanů s postupem Ruské federace vůči Ukrajině. Dne 4. 4. 2022 ruští poslanci jednomyslně schválili zavedení trestní odpovědnosti za dezinformace a lživé zprávy o ruské armádě za diskreditaci ozbrojených sil a za výzvy k sankcím vůči Ruské federaci. Za tyto aktivity hrozí až 15 let odnětí svobody. Za veřejné jednání zaměřené na diskreditaci použití ozbrojených sil k obraně zájmů Ruské federace a jejích občanů, podpory mezinárodního míru a bezpečnosti má hrozit až 5 let odnětí svobody, bude-li tímto veřejným jednáním proti ruským vojákům způsobena újma na zdraví a životě, majetková újma, veřejné nepokoje či narušení fungování civilní infrastruktury, včetně komunikace a dopravy. Všechny tyto skutečnosti jsou dnes obecně známé a má k nim být přihlédnuto z úřední povinnosti. Svědčí totiž o tom, že stěžovateli může v případě jeho vydání k trestnímu stíhání do Ruské federace hrozit reálné nebezpečí špatného zacházení ve smyslu porušení jeho základních lidských práv zaručených Úmluvou.

16. Po 24. 2. 2022, kdy byla zahájena vojenská invaze Ruské federace na území Ukrajiny, se významně změnilы vztahy mezi Českou republikou a Ruskou federací. Ruská vláda oficiálně zařadila Českou republiku (stejně jako všechny země Evropské unie) na seznam tzv. nepřátelských zemí. Za této situace se podle stěžovatele uplatní závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2022 sp. zn. 6 Azs 306/2021-49 (publikován pod č. 4364/2022 Sb. NSS), podle nichž v kontextu uvedené události se posouzení dostatečnosti a spolehlivosti diplomatických záruk, jak je doposud provedly obecné soudy, jeví neudržitelným. Přitom právě vyhodnocení těchto záruk jako dostatečných a spolehlivých vedlo městský soud k závěru, že stěžovateli v případě vydání nehrozí nebezpečí mučení či jiného špatného zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy. Pouhé formální záruky poskytnuté justičními orgány dožadujícího státu nejsou dostačující, což potvrdil také Nejvyšší soud v usnesení ze dne 6. 4. 2016 sp. zn. 11 Tcu 1/2016-22, které se zabývalo obdobnou situací ve vztahu k Turecké republice. Ruskými justičními orgány byla předložena zcela nekonkrétní ujištění, která je nutno ve shodě s citovaným usnesením považovat za velice obecná, nepřilíš adresná a nedostatečná.

IV.

Shrnutí řízení před Ústavním soudem

17. Ústavní soud usnesením ze dne 12. 5. 2022 č. j. II. ÚS 1199/22-15 (všechna v tomto nálezu odkazovaná rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>) k návrhu stěžovatele podle § 79 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), odložil vykonatelnost napadeného usnesení vrchního soudu a výroku A. napadeného usnesení městského soudu do právní moci rozhodnutí Ústavního soudu o ústavní stížnosti. Následně si soudce zpravodaj vyžádal spis vedený u vrchního soudu pod sp. zn. Nt 408/2021 a vyzval účastníky a vedlejší účastníky řízení k vyjádření se k ústavní stížnosti.

18. Vrchní soud ve svém vyjádření ze dne 1. 8. 2022 a městský soud ve svém vyjádření ze dne 21. 7. 2022 odkázaly na odůvodnění napadených usnesení. Vrchní soud nadto dodal, že námitky opřené o skutečnosti, které nastaly v důsledku invaze Ruské federace na území Ukrajiny po 2. 3. 2022, v napadeném usnesení pochopitelně nemohly být zohledněny. Mohou být však vyhodnoceny při rozhodování ministra spravedlnosti o povolení vydání stěžovatele podle § 97 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Napadeným usnesením neměla být porušena ústavně zaručená základní práva a svoboda stěžovatele.

19. Vrchní státní zastupitelství v Praze přípisem ze dne 3. 8. 2022 sdělilo, že se podle § 28 odst. 2 zákona o Ústavním soudu vzdává postavení vedlejšího účastníka řízení.

20. Městské státní zastupitelství v Praze se ve svém vyjádření z 5. 8. 2022 ztotožnilo s napadenými usneseními. Bude na Ministerstvu spravedlnosti, zda povolí vydání stěžovatele do Ruské federace, přičemž bude brán v úvahu kromě dalších okolností výsledek řízení ve věci žádosti jmenovaného o udělení mezinárodní ochrany ze dne 7. 3. 2022, které dosud nebylo skončeno, a samozřejmě bude o povolení, případně nepovolení vydání stěžovatele do Ruské federace rozhodováno i s ohledem na aktuální situaci v Ruské federaci. V době rozhodování ministra spravedlnosti bude posuzováno, zda jsou záruky poskytnuté Ruskou federací dostačující, resp. zda bude možné a reálné plnění poskytnutých záruk příslušnými subjekty kontrolovat. S ohledem na stadium vydávacího řízení, v němž byla vydána napadená rozhodnutí, nebylo orgánem veřejné moci zasaženo do ústavně zaručených práv stěžovatele.

21. Stěžovatel ve své replice ze dne 22. 8. 2022 částečně zopakoval svou argumentaci, že po 24. 2. 2022 může být jeho vydání v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách. Stěžovatel se nemůže ztotožnit se stanoviskem vrchního soudu, že skutečnosti odůvodňující jeho námitky týkající se zahájení vojenské operace nastaly až po datu 2. 3. 2022 a že na ně v napadeném usnesení nebylo možné reagovat. Obecné soudy z úřední činnosti již po 24. 2. 2022 vnímaly situaci mezi Ruskou federací a Ukrajinou velice intenzivně a reflektovaly ji ve svých rozhodnutích (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Azs 306/2021-49). Stejně tak městský soud svým usnesením ze dne 29. 3. 2022 pod sp. zn. Nt 410/2021 vyslovil nepřipustnost vydání vyžádané osoby k trestnímu stíhání do Ruské federace, a to právě z důvodu významné změny okolností následkem vojenské invaze, k níž přihlédl z úřední povinnosti.

22. Kromě toho stěžovatel zdůraznil, že již dne 23. 2. 2022, tedy týden před vydáním napadeného usnesení vrchního soudu, vydalo Ministerstvo zahraničních věcí stanovisko pro státní orgány České republiky, podle něhož v aktuálních podmínkách není možný monitoring diplomatických záruk zastupitelskými úřady České republiky na území Ruské federace, a tudíž poskytnuté diplomatické záruky není možné zohlednit. V tomto stanovisku bylo výslovně uvedeno, že aktuálně nejsou splněny základní právní předpoklady pro realizaci vydání osob do Ruské federace. Podle stěžovatele obecné soudy tím, že se vzhledem k časovému hledisku blíže nezabývaly dostatečností záruk poskytnutých Ruskou federací a možnostmi kontroly jejich naplňování, zcela opomněly stěžejní princip zakotvený v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva, kterým je nutnost vždy zkoumat, zda na základě těchto záruk bude vydáván v praxi chráněn před nebezpečím zacházení v rozporu s Úmluvou. Vrchní soud nedostál své úřední povinnosti a nepřihlédl k relevantním skutečnostem týkajícím se stavu dodržování základních

lidských práv a svobod v Ruské federaci ke dni vydání svého rozhodnutí a se zjištěními předkládanými obhajobou se odpovídajícím způsobem nevypořádal.

23. Protože od ústního jednání nebylo možné očekávat další objasnění věci, Ústavní soud rozhodl ve věci podle § 44 zákona o Ústavním soudu bez jeho nařízení.

V.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

24. Ústavní soud je příslušný k projednání návrhu. Ústavní stížnost byla podána oprávněným navrhovatelem, je přípustná [stěžovatel vyčerpal zákonné procesní prostředky k ochraně práva ve smyslu § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu; k přípustnosti ústavní stížnosti proti rozhodnutím soudu o přípustnosti vydání srov. stanovisko pléna ze dne 13. 8. 2013 sp. zn. Pl. ÚS-st. 37/13 (ST 37/10 SbNU 619; 262/2013 Sb.), bod 8], byla podána včas a splňuje i další zákonem stanovené náležitosti, včetně povinného zastoupení advokátem (§ 29 až 31 zákona o Ústavním soudu).

VI.

Vlastní posouzení

25. Poté, co se Ústavní soud seznámil s argumentací stěžovatele, napadenými usneseními a obsahem spisu vedeného u městského soudu pod sp. zn. Nt 408/2021, dospěl k závěru, že ústavní stížnost je částečně důvodná.

26. V řízení o ústavních stížnostech [čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“), § 72 a násl. zákona o Ústavním soudu] Ústavní soud jako soudní orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) přezkoumává rozhodnutí či postup orgánů veřejné moci jen z toho hlediska, zda jimi nebyla porušena ústavně zaručená základní práva a svobody.

27. Vydání k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu či ochranného opatření do cizího státu, má-li být provedeno proti vůli osoby, o jejíž vydání jde, představuje vždy významný zásah do jejích základních práv a svobod. Realizace vydání zpravidla vyžaduje, že tato osoba je zbavena osobní svobody zaručené v čl. 8 odst. 1 Listiny, a to s možnými nezanedbatelnými dopady do všech sfér jejího života. Již z tohoto důvodu je nezbytné, aby jí byla v extradičním řízení zajištěna soudní ochrana podle čl. 36 odst. 1 Listiny, která zajistí, že případné vydání bude v souladu se zákonem a jeho následkem nebude porušení ústavně zaručených základních práv a svobod [srov. náleze ze dne 10. 9. 2013 sp. zn. III. ÚS 665/11 (N 160/70 SbNU 447), bod 36; náleze ze dne 23. 8. 2016 sp. zn. I. ÚS 1015/14 (N 155/82 SbNU 451), bod 32].

28. Zákonodárce při zajištění soudní ochrany reflektoval specifika extradičního řízení. Posouzení, zda není dán některý z důvodů nepřipustnosti vydání uvedených v § 91 odst. 1 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, svěřil soudům ještě před rozhodnutím ministra spravedlnosti o povolení vydání. Tím umožnil, aby bylo případné vydání realizováno bezprostředně nebo v relativně krátké době poté, co ministr spravedlnosti podle § 97 odst. 1 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních vydání povolí [srov. náleze sp. zn. III. ÚS 665/11, bod 36]. Osoba, o jejíž vydání

jde, má právě v soudní fázi extradičního řízení právo vyjádřit se k otázce přípustnosti jejího vydání a může v ní uplatňovat argumenty a důkazní návrhy tuto přípustnost zpochybňující. Uplatní se zde zásady spravedlivého procesu vyplývající z čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy [nález ze dne 3. 1. 2007 sp. zn. III. ÚS 534/06 (N 1/44 SbNU 3)].

29. Ústavní soud neshledal žádné pochybení, jde-li o závěry obecných soudů, že nejsou dány důvody nepřipustnosti vydání stěžovatele do Ruské federace podle § 91 odst. 1 písm. a) až n) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Tyto závěry byly učiněny na základě extradičních materiálů a provedeního dokazování. Stěžovatel vůči nim uplatnil jedinou námitku, že jeho trestní stíhání bylo vykonstruováno a bylo vedeno zájmem příslušných ruských orgánů na odplatě. S touto námitkou se však již náležitě a přesvědčivě vypořádaly obecné soudy, s jejichž závěry se Ústavní soud ztotožnil, a proto postačuje odkázat na relevantní části jejich odůvodnění.

30. Uvedený závěr nicméně nelze vztáhnout na dva zbylé důvody nepřipustnosti vydání stěžovatele podle § 91 odst. 1 písm. o) a p) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Podle těchto ustanovení je vydání osoby do cizího státu nepřipustné, bylo-li by v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách [písmeno o)], nebo je-li důvodná obava, že by osoba, o jejíž vydání jde, byla v cizím státě vystavena pronásledování z důvodu svého původu, rasy, náboženství, pohlaví, příslušnosti k určité národnosti nebo jiné skupině, státního občanství nebo pro své politické názory či jiných obdobných důvodů nebo že by se zhoršilo její postavení v trestním řízení nebo při výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody anebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody [písmeno p)].

31. U obou zmíněných důvodů nepřipustnosti vydání jde o zákonné vyjádření zásady *non-refoulement*, tedy zásady nenavrácení, jejíž podstatou je zákaz státu navrátit cizince do jiného státu, v němž by byl ohrožen jeho život nebo osobní svoboda na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení (čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, publikované společně s Protokolem týkajícím se právního postavení uprchlíků jako sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993), případně by mu hrozilo, že bude porušeno jeho právo na život (čl. 6 Listiny a čl. 2 Úmluvy) nebo že bude vystaven mučení nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu (čl. 7 odst. 2 Listiny a čl. 3 Úmluvy) nebo by mu zjevně hrozilo popření práva na osobní svobodu (čl. 8 Listiny a čl. 5 Úmluvy) či práva na spravedlivý proces (čl. 36 a násl. Listiny a čl. 6 Úmluvy) [srov. např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 17. 1. 2012 ve věci stížnosti č. 8139/09 *Othman (Abu Qatada) proti Spojenému království*; k zásadě *non-refoulement* dále srov. nález ze dne 2. 4. 2020 sp. zn. II. ÚS 2299/19 (N 66/99 SbNU 233), bod 47; srov. též stanovisko pléna sp. zn. Pl. ÚS-st. 37/13, bod 17; nález sp. zn. III. ÚS 665/11, bod 43]. Tento zákaz se plně uplatní při posuzování jakéhokoli návratu cizince, hrozí-li porušení zásady nenavrácení. Není podstatné, zda jde o vyhoštění nebo extradici (např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. 9. 2014 ve věci stížnosti č. 140/10 *Trabelsi proti Belgii*, bod 116).

32. I při hrozbě porušení zákazu špatného zacházení ve vztahu k osobám, jež mají být vydány, mohou reálnost nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu snížit diplomatické záruky vyžadujícího státu; tím není dotčen požadavek naplnění

kritérií vyplývajících z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (nález sp. zn. I. ÚS 2299/19, bod 79). Diplomatické záruky jsou ujednáním mezi dvěma státy, jimiž stát, který přijímá osobu, poskytuje státu, který osobu navrací, záruku (závazek), že s osobou, které se tato záruka týká, bude jednáno v souladu s podmínkami stanovenými v tomto ujednání, resp. podle závazků stanovených mezinárodním právem [United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR). UNHCR Note on Diplomatic Assurances and International Refugee Protection. Geneva, 2006, bod 1, <http://www.refworld.org/pdfid/44dc81164.pdf>]. Státy původu se tak zavazují vyloučit riziko porušení lidských práv tím, že nad rámec svých současných povinností zaručují dodržování podmínek sjednaných v zárukách. Spolehnout se na diplomatické záruky lze pouze tehdy, jsou-li vhodným prostředkem na odstranění nebezpečí, jež hrozí dotčené osobě (účinně minimalizují riziko špatného zacházení po návratu), a zároveň lze-li je v dobré víře považovat za spolehlivé (tamtéž, bod 20). Článek 3 Úmluvy tedy nebude porušen, budou-li v konkrétním případě diplomatické záruky dostatečné k tomu, aby odstranily reálné nebezpečí špatného zacházení [rozsudek *Othman (Abu Qatada) proti Spojenému království*, citovaný výše, bod 186]. Význam těchto ujištění záleží na okolnostech, které v uvedené době převažují (bod 187 cit. rozsudku; také k ostatním závěrům rovněž nález sp. zn. I. ÚS 2299/19, bod 80).

33. Zásadní význam má dodržování lidských práv ve státě, do kterého má být dotčená osoba nuceně navracena (vydána) a který v této souvislosti poskytuje záruky. Půjde-li o stát, kde dochází k jejich systematickému porušování, zejména práv zaručených v čl. 2 a 3 Úmluvy, která jsou absolutní, pak ani poskytnutí či sjednání individuálních záruk nemusí být shledáno dostatečným. Jen zřídka je však situace v oblasti lidských práv tak závažná, že k zárukám nelze vůbec přihlížet [rozsudek *Othman (Abu Qatada) proti Spojenému království*, bod 188]. Stát vyhošťující či vydávající cizince musí zohlednit míru nebezpečí, která cizinci v přijímající zemi hrozí, i účinnost poskytnutých záruk. Při posouzení jejich účinnosti je třeba přihlížet např. k tomu, zda odpovědné vnitrostátní orgány budou vázány zárukami, které poskytly orgány odpovědné za nabídnutí záruk, jakož i k obecné situaci lidských práv a jakékoli praxi dodržování či nedodržování poskytnutých diplomatických záruk (UNHCR Note on Diplomatic Assurances and International Refugee Protection, bod 21; nález sp. zn. I. ÚS 2299/19, bod 81).

34. Poskytnutí diplomatických záruk není samo o sobě dostatečné k zajištění náležité ochrany před nebezpečím porušení zásady *non-refoulement*. Vždy je třeba se zabývat jejich spolehlivostí, což znamená zejména posoudit, (i) zda má příslušný soud možnost seznámit se s podmínkami diplomatických záruk, (ii) zda jsou záruky dostatečně konkrétní, nebo naopak vágní a příliš obecné, (iii) kdo záruky poskytl a zda je tato osoba oprávněna zavazovat přijímající stát, (iv) vydala-li záruky ústřední vláda přijímající státu, zda lze očekávat, že jimi budou vázány i místní úřady, (v) zda se záruky vztahují na zacházení, které je v přijímajícím státě v souladu se zákonem či nikoli, (vi) zda záruky poskytl smluvní stát Rady Evropy, (vii) délku a význam dvoustranných vztahů přijímajícího a vydávajícího státu, včetně toho, zda přijímající stát v minulosti dodržoval podobně poskytnuté záruky, (viii) zda lze ověřit dodržení uvedených záruk objektivním způsobem prostřednictvím diplomatických či jiných monitorujících mechanismů, včetně nerušeného přístupu k právním zástupcům dotčené osoby, (ix) zda je v přijímajícím státě efektivní systém ochrany proti mučení, včetně toho, zda je ochoten spolupracovat s mezinárodními monitorujícími mechanismy (zahrnujícími i neziskové organizace zabývající se ochranou lidských práv na mezinárodní úrovni) a zda je ochoten vyšetřovat tvrzení o mučení a za mučení odpovědné osoby potrestat, (x) zda byla dotčená osoba

v minulosti vystavena špatnému zacházení v přijímajícím státě a (xi) zda již zkoumaly spolehlivost poskytnutých záruk vnitrostátní soudy ve vydávajícím státě, který je smluvní stranou Úmluvy [srov. rozsudek *Othman (Abu Qatada) proti Spojenému království*, bod 189; nález sp. zn. II. ÚS 2299/19, bod 82].

35. Ústavní soud konstatuje, že při rozhodování o tom, zda vydání stěžovatele do Ruské federace nebrání některý z důvodů nepřipustnosti vydání podle § 91 odst. 1 písm. o) a p) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, bylo rozhodné, že dne 24. 2. 2022, tedy v době před napadeným usnesením vrchního soudu, začala doposud trvající vojenská invaze Ruské federace na území Ukrajiny. Není úlohou tohoto nálezu podrobně se zabývat hodnocením této invaze podle mezinárodního práva, zjevně však jde o jeho porušení, přičemž je obecně známou skutečností, že ozbrojené síly Ruské federace se na území Ukrajiny dopouští zločinů proti míru a zločinů proti lidskosti. Následky této události jsou dalekosáhlé a ovlivňují mezinárodní vztahy České republiky a dalších evropských zemí s Ruskou federací, jakož i jejich institucionální rámec, o čemž ostatně vypovídá i vyloučení Ruské federace z Rady Evropy. Pokračování jejího členství by bylo za dané situace v rozporu s cíli a hodnotami této mezinárodní organizace. V Ruské federaci jsou v souvislosti s vojenskou agresí porušována základní práva a svobody tamních obyvatel (hned od zahájení invaze šlo zejména o svobodu shromažďování a svobodu projevu, represe se ale týkají i dalších základních práv a svobod).

36. Zatímco městský soud na tyto skutečnosti nemohl reagovat, neboť nastaly až po vydání jeho usnesení, vrchní soud je již adekvátně zohlednit mohl a měl, a to i když o stížnosti proti usnesení městského soudu rozhodoval jen několik dnů po zahájení agrese. Bylo povinností vrchního soudu posuzovat existenci důvodů nepřipustnosti vydání stěžovatele do Ruské federace podle aktuálního stavu k okamžiku rozhodování. Vojenskou invazi Ruské federace na území Ukrajiny bylo třeba od okamžiku jejího zahájení dne 24. 2. 2022 považovat za natolik zásadní událost, že neumožňovala soudu rozhodujícím o připustnosti vydání stěžovatele do Ruské federace jen několik dnů po zahájení invaze, aby závěr o neexistenci důvodů nepřipustnosti vydání podle § 91 odst. 1 písm. o) a p) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních založil na tom, že některé předvídatelné následky této vojenské invaze, ať už v rovině mezinárodních vztahů či ochrany základních práv a svobod, se ještě nestihly projevit. Rozhodnutí soudu, kterým byla vyslovena připustnost vydání, nebo kterým byla zamítnuta stížnost proti takovému rozhodnutí, nemůže být dostatečnou zárukou, že vydání do cizího státu nebude mít za následek porušení ústavně zaručených základních práv a svobod osoby, o jejíž vydání jde, bylo-li možné již při vydání tohoto rozhodnutí předpokládat, že okolnosti, z nichž soud vycházel, v době rozhodování ministra spravedlnosti o povolení vydání a při jeho následné realizaci nebudou aktuální.

37. Ústavní soud konstatuje, že za situace, kdy se s odstupem několika dnů po zahájení vojenské invaze na území Ukrajiny teprve vytvářela odpověď států na porušování mezinárodního práva Ruskou federací, nebylo možné spatřovat v samotném členství Ruské federace v Radě Evropy a v její vázanosti Úmluvou dostatečné záruky, že nebude porušena zásada *non-refoulement*, a to přestože ke dni rozhodování soudu „zatím“ Ruská federace vyloučena nebyla. Již v době rozhodování vrchního soudu bylo Ruské federaci dočasně odebráno právo zastoupení ve Výboru ministrů a v Parlamentním shromáždění a její vyloučení z Rady Evropy, nebude-li invaze zastavena, bylo možné předpokládat. Dne 16. 3. 2022, tedy krátce po vydání napadeného rozhodnutí, tento následek také nastal. Výborem ministrů bylo totiž rozhodnuto o zániku členství Ruské federace v Radě

Evropy. Ruská federace zároveň zaslala sdělení o vypovězení Úmluvy podle jejího čl. 58 odst. 1, v důsledku čehož po uplynutí doby šesti měsíců dne 16. 9. 2022 přestala být smluvním státem Úmluvy. Pro stěžovatele to znamená, že do budoucna není oprávněn podat stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva proti případnému zásahu orgánu Ruské federace do jeho základních práv a svobod a neuplatní se ani jiné kontrolní mechanismy spojené s členstvím v Radě Evropy.

38. Další skutečností, ze které vrchní soud vyšel v napadeném usnesení, jsou diplomatické záruky poskytnuté Generální prokuraturou Ruské federace. Ani u nich ovšem nepostačovalo vyjít z dosavadní praxe dodržování těchto záruk orgány Ruské federace. V tomto ohledu se lze ztotožnit se závěry Nejvyššího správního soudu, který v jiné věci týkající se přezkumu rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany, při zohlednění výše uvedených kritérií pro posuzování diplomatických záruk (bod 34 tohoto nálezu), k vojenské invazi Ruské federace na území Ukrajiny uvedl, že „došlo k významné změně v rámci vztahů České republiky a Ruské federace (kritérium vii). Zejména nelze spoléhat na to, že Ruskou federaci bude od případného nedodržení diplomatických záruk odrazovat riziko, že takové kroky by zhoršily její diplomatické vztahy s Českou republikou a promítly se do příštích rozhodnutí o extraditcích.“ Zároveň „nelze ověřit dodržení uvedených záruk objektivním způsobem prostřednictvím diplomatických či jiných monitorujících mechanismů, včetně nerušeného přístupu k právním zástupcům dotčené osoby (kritérium viii)“, protože je otázkou, „zda lze vůbec akceptovat diplomatické záruky země porušující jak mezinárodní závazky vůči jinému státu, tak mezinárodně garantovaná základního práva vlastního obyvatelstva“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 306/2021-49, bod 34). Tyto závěry Nejvyššího správního soudu lze vztáhnout i na posuzovanou věc. Vrchní soud měl při svém rozhodování hodnotit význam diplomatických záruk s ohledem na výše uvedené následky vojenské invaze Ruské federace na území Ukrajiny, což vyžadovalo provedení dokazování za účelem zjištění, zda uvedené diplomatické záruky nadále mohou být považovány za důvěryhodné a spolehlivé, a tedy budou chránit stěžovatele před nebezpečím špatného zacházení. Takovéto posouzení diplomatických záruk nebylo možné přenechat teprve na rozhodnutí ministra spravedlnosti o povolení vydání.

39. Ústavní soud považuje tyto nedostatky napadeného usnesení vrchního soudu za postačující k tomu, aby byl ve věci stěžovatele zpochybněn závěr o neexistenci některého z důvodů nepřipustnosti vydání podle § 91 odst. 1 písm. o) a p) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Měl-li by takovýto závěr obstát, bylo nezbytné, aby vrchní soud řádně zohlednil situaci vzniklou po zahájení vojenské invaze Ruské federace na území Ukrajiny. Tímto usnesením bylo proto porušeno základní právo stěžovatele na soudní ochranu zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny, která neměla být poskytnuta před možným porušením základního práva stěžovatele nebýt mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu zaručeného v čl. 7 odst. 2 Listiny a čl. 3 Úmluvy. Ze stejných důvodů bylo porušeno také právo stěžovatele na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

40. Tento nálezní nicméně nelze vykládat tak, že by uvedená vojenská invaze po dobu jejího trvání bez dalšího vylučovala možnost vydávání osob do Ruské federace, včetně stěžovatele, ani se jím Ústavní soud nijak nevyjadřuje k současné praxi rozhodování obecných soudů o připustnosti vydání. Nadále platí, že Česká republika i Ruská federace jsou smluvními stranami Evropské úmluvy o vydávání, z níž plyne oběma zemím závazek vydávat osoby pro účely trestního stíhání nebo výkonu trestu či ochranného

opatření za podmínek stanovených touto úmluvou. Ústavní soud tímto nálezem nepředjímá, jakým způsobem mají obecné soudy posoudit význam zániku členství Ruské federace v Radě Evropy, nebo skutečnosti, že Ruská federace již není smluvní stranou Úmluvy, ani význam poskytnutých diplomatických záruk v kontextu současné situace. Přípustnost vydání stěžovatele ostatně není závislá na členství dožadujícího státu v Radě Evropy či jeho vázanosti Úmluvou. Jde pouze o možné záruky, které při rozhodování soudu o přípustnosti vydání musí být zohledněny společně s dalšími rozhodnými okolnostmi.

41. Závěrem je namístě dodat, že nedostatečné zohlednění následků vojenské invaze Ruské federace na území Ukrajiny při rozhodování o přípustnosti vydání stěžovatele je jediným důvodem vyhovění jeho ústavní stížnosti. Nebýt této mimořádné okolnosti, byla by ústavní stížnost stěžovatele odmítnuta pro zjevnou neopodstatněnost.

VII. *Závěr*

42. Z výše uvedených důvodů Ústavní soud podle § 82 odst. 1, odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu zčásti vyhověl ústavní stížnosti stěžovatele (výrok I) a podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušil napadené usnesení vrchního soudu (výrok II). Protože zrušením napadeného usnesení vrchního soudu se ústavní stížnost stala nepřipustnou v části, v níž směřovala proti napadenému usnesení okresního soudu [srov. nález ze dne 9. 12. 2014 sp. zn. IV. ÚS 1085/14 (N 220/75 SbNU 475), bod 25], Ústavní soud ji v této části odmítl podle § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu, aniž by se vyjadřoval k tomu, zda lze i k tomuto usnesení vztáhnout závěr o porušení ústavně zaručených základních práv stěžovatele (výrok III.). Bude povinností vrchního soudu, aby vázán právním názorem Ústavního soudu vysloveným v tomto nálezu (čl. 89 odst. 2 Ústavy) znovu rozhodl o stížnosti stěžovatele proti usnesení městského soudu o přípustnosti jeho vydání.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 14. prosince 2022

David Uhlíř
předseda senátu